

Stowarzyszenie i Fundacja Rzecznik Praw Rodziców

ul. Oleńki 3, 05-090 Dawidy Bankowe

www.rzecznikrodzicow.pl

KRS 0000347294

Warszawa, dnia 19.11.2025r.

Opinia Fundacji Rzecznik Praw Rodziców w sprawie projektu ustawy 10-RPW-34576-2025

Szanowni Państwo,

w imieniu Fundacji Rzecznik Praw Rodziców przedstawiamy opinię do projektu ustawy 10-RPW-34576-2025 o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

I. UWAGI SZCZEGÓŁOWE DO PROJEKTU USTAWY

1. Art. 598⁹ § 3 KPC – brak informowania rodzica (zobowiązanego) o terminie odbioru dziecka

Projekt stanowi:

„O terminie odebrania nie zawiadamia się zobowiązanego.”

Uwagi Fundacji:

- Brak uprzedzenia rodzica oznacza nagłe, nieprzewidywalne odebranie dziecka, co stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia psychicznego dziecka.
- Odbiór może nastąpić w miejscu publicznym — szkole, przedszkolu, na ulicy, w trakcie zajęć.
- Nagłe oderwanie dziecka od rodzica narusza zasadę dobra dziecka oraz art. 72 Konstytucji RP (ochrona dziecka przed przemocą i traumą).
- Rozwiązanie zwiększa ryzyko eskalacji paniki, agresji, utraty poczucia bezpieczeństwa przez dziecko.
- Może prowadzić do sytuacji niebezpiecznych również dla kuratorów i psychologa.

Wniosek:

Wnosimy o wykreślenie lub zasadniczą zmianę § 3 w kierunku przywrócenia obowiązku informowania zobowiązanego o terminie odbioru dziecka.

2. Art. 598⁹ § 1 KPC – obowiązkowa obecność psychologa

Uwagi Fundacji:

- Obowiązkowa obecność psychologa w każdej sytuacji odbioru dziecka znacząco wydłuży procedury.
- W sytuacjach nagłych (np. zaniedbania, zagrożenie życia, przemoc) oczekiwanie na psychologa jest sprzeczne z dobrem dziecka.
- Psycholog jest dla dziecka osobą obcą i jego obecność sama w sobie nie eliminuje stresu ani traumy.
- Przepis wymaga doprecyzowania, aby psycholog był obecny wtedy, gdy wymaga tego dobro dziecka, a nie w każdym przypadku.

Wniosek:

Zastąpić obowiązek obecności psychologa zapisem:

„Obecność psychologa jest zapewniana, jeżeli wymaga tego dobro dziecka.”

3. Art. 598⁹ § 2 KPC – zapis „jeżeli żadna z tych osób się nie stawi” – nieprecyzyjny i wadliwy

Projekt stanowi:

„Jeżeli żadna z tych osób nie stawia się w terminie wyznaczonym przez kuratora sądowego, czynność nie będzie dokonana.”

Uwagi Fundacji:

- Sformułowanie jest nieprecyzyjne i dopuszcza sprzeczne interpretacje.
- Nie wiadomo, czy obecność jednej osoby wystarczy do przeprowadzenia odbioru.
- Z przepisu literalnie wynika, że jeśli „ktokolwiek” się stawia — czynność może zostać wykonana, nawet w minimalnym składzie.
- Oznacza to, że odbiór mógłby zostać wykonany np. tylko w obecności psychologa, bez osoby uprawnionej.
- Jest to rozwiązanie niebezpieczne i sprzeczne z zasadą ochrony dziecka.
- Intencja projektodawcy (obecność wszystkich wymaganych osób) nie została wyrażona w przepisie.

Wniosek:

Fundacja wnosi o zmianę przepisu na jednoznaczną formę, np.:

„Czynność może być dokonana wyłącznie w obecności wszystkich osób wymienionych w § 1.”

4. Art. 598⁶ § 2–5 KPC – protokół i obowiązek podpisów wszystkich uczestników

Uwagi Fundacji:

- W praktyce część uczestników odmawia podpisania dokumentów — ustawowy obowiązek podpisów wszystkich osób czyni czynność niewykonalną.
- Kurator nie ma środków przymusu wobec osób odmawiających podpisu.
- Przepis naraża odbiory na masowe unieważnienia z przyczyn formalnych.
- Może prowadzić do chaosu i konfliktów podczas czynności.

Wniosek:

Wnosimy o wykreślenie obowiązku podpisów wszystkich uczestników i pozostawienie podpisu kuratora jako osoby urzędowej.

5. Art. 11 pkt 6 ustawy o kuratorach – obowiązek rejestrowania obrazu i dźwięku przez kuratora

Uwagi Fundacji:

- Kuratorzy nie są operatorami sprzętu audio-wideo — ani szkolenie, ani wyposażenie nie są zapewnione.
- Nagrywanie wymaga infrastruktury do archiwizacji danych, zabezpieczania nagrań i obsługi technicznej.
- Przerzucenie tych obowiązków na kuratorów całkowicie zmienia charakter ich pracy.
- Środowisko kuratorskie już sygnalizuje sprzeciw wobec tego obowiązku.
- Sprzęt nagrywający podczas odbioru może eskalować stres dziecka.

Wniosek:

Nagrania powinny być prowadzone wyłącznie przez organy wyposażone technicznie (policję), a nie kuratorów.

6. Art. 598⁹ § 1 KPC – udział „przedstawiciela instytucji upoważnionej”

Uwagi Fundacji:

- Pojęcie „instytucji” jest zbyt szerokie — może oznaczać jakiegokolwiek podmiot.
- Może prowadzić do udziału przypadkowych, niekompetentnych podmiotów.
- Tak szeroka definicja stwarza ryzyko nadużyć.

Wniosek:

Doprecyzować, że chodzi wyłącznie o instytucję publiczną posiadającą ustawowe kompetencje w zakresie ochrony dzieci.

II. WNIOSKI OGÓLNE

Proponowane w projekcie rozwiązania:

- mogą wydłużyć i utrudnić działania na rzecz dobra dziecka,
- zwiększają ryzyko traumatycznych przeżyć,

- obciążają kuratorów obowiązkami technicznymi,
- tworzą pole do niejasności i nadużyć,
- nie uwzględniają praktyki interwencji i bezpieczeństwa dziecka.

III. UWAGI PRAKTYCZNE WYNIKAJĄCE Z ANALIZY ŚRODOWISKOWEJ.

Rozszerzona analiza praktyczna wykazała dodatkowe ryzyka niewynikające bezpośrednio z literalnego brzmienia ustawy, lecz z kontekstu jej stosowania.

Ryzyko omijania procedury z art. 598 KPC poprzez stosowanie art. 569 KPC.

- Sędziowie mogą wydawać zarządzenia z urzędu, które nie podlegają zażaleniu.
- Już obecnie zdarzają się takie nadużycia, co rodzi obawy o eskalację po wejściu projektu w życie.
- Zarządzenia mogą prowadzić do natychmiastowego odebrania dziecka bez kontroli instancyjnej.

IV. PODSUMOWANIE

Fundacja Rzecznik Praw Rodziców wnosi o:

- ✓ wykreślenie art. 598⁹ § 3 (brak powiadamiania rodzica),
- ✓ zmianę art. 598⁹ § 1 (psycholog jako opcja, nie obowiązek),
- ✓ jednoznaczne doprecyzowanie art. 598⁹ § 2,
- ✓ rezygnację z obowiązku nagrywania przez kuratorów,
- ✓ doprecyzowanie definicji „instytucji upoważnionej”,
- ✓ wykreślenie obowiązku podpisów wszystkich uczestników protokołu.

Fundacja deklaruje gotowość dalszego udziału w procesie legislacyjnym.

Z poważaniem,

Karolina Elbanowska – Prezes Fundacji

Tomasz Elbanowski – Wiceprezes Fundacji

Marzena Kąkała – Koordynator Telefonu Wsparcia

